

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีความมุ่งหมาย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเพื่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย มีความมุ่งหมาย 2 ประการ ได้แก่

1. เพื่อหาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์

สมมุติฐานการวิจัย

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังการใช้ชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (one-group pre-test-post-test design) ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัย เสร็จแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบและดำเนินการแก้ไข แล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุพรรณภูมิ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ ชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบที (t-test) ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่นำเสนอ ปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้ชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.87/83.51
2. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการใช้ชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.87/83.51 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์มีการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและมีรูปแบบที่ชัดเจน และได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างมีระบบ เริ่มจากการศึกษาผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน รวมทั้งหมด 5 ท่าน ได้พิจารณาเนื้อหา การใช้ภาษา สื่อนวัตกรรม การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมมีความชัดเจนตามจุดประสงค์ ซึ่งกิจกรรมการวาดภาพเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางการเรียนดีขึ้นตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนพร หาญสงคราม (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พบว่าชุดกิจกรรมศิลปะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.25/82.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่า เด็กนักเรียน มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ยิ้มขจรเดช (2551, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาชุดกิจกรรมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการวาดลายเส้น รู้จักสี การปั้น สำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่าชุดฝึกกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการวาดลายเส้น รู้จักสี การปั้น สำหรับนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 ในภาพรวมมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดขั้นตอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และแนวคิดที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ การวาดภาพของเด็กปฐมวัย ซึ่งขั้นตอนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) มีความสนใจ 2) รวบรวมข้อมูลต่างๆ 3) เกิดจินตนาการนำข้อมูลเก่าและใหม่มาผสมผสาน 4) สร้างจินตนาการ

ออกมา 5) ชั้นสรุปผลงาน หลังจากกำหนดขั้นตอนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับชุดกิจกรรม การวาดภาพเชิงสร้างสรรค์เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยแบบหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 3 คน และกลุ่มย่อย จำนวน 10 คน และแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน โดยหาประสิทธิภาพ ทั้ง 3 แบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขพร้อมกับหาข้อบกพร่องเพื่อให้ชุดกิจกรรมการวาดภาพ เชิงสร้างสรรค์ และแผนการจัดประสบการณ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการเป็นไป อย่างมีระบบส่งผลให้ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการวาดภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จนเชื่อถือได้ว่าเป็นชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, หน้า 71) และบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 70) ได้กำหนดเกณฑ์ ชุดกิจกรรมไว้ 80/80 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดเป็นร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียน ทั้งหมดคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ปุณยรัตต์ ศิรินุพงศ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการสร้างเกม สื่อประสม เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ทำให้ได้เกมมัลติมีเดียที่มีการออกแบบที่ เหมาะสมกับการรับรู้ของเด็กปฐมวัยซึ่งกิจกรรมภายในเกม กระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดแสดงออก อย่างสนุกสนาน มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ การวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้และ ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ มีสื่อที่เหมาะสมและสร้างความสนใจ และส่งเสริมให้เด็ก เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดทักษะการแสวงหาความรู้ ไม่เบื่อหน่าย สร้างความมั่นใจ ส่งผลให้การเรียนรู้หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิง สร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้นการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์เป็น กิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ตามจินตนาการของตนเอง เป็นการส่งเสริม จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และยังส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย การประสานสัมพันธ์ ของกล้ามเนื้อเล็ก มือและสายตา การวาดภาพเป็นวิธีการหนึ่ง que เด็กสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้และความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่างๆ ออกมา ขณะที่วาดภาพเด็กจะจัดระบบความคิด อย่างต่อเนื่องในอันที่จะควบคุมการแสดงออกมาให้เป็นไปอย่าง que คิดคำนึง ภาพวาดของเด็กจึง เปลี่ยนไปตามแ่งมุมความคิดต่างๆ สอดคล้องกับอารี พันธุ์มณี (2540, หน้า 108) ได้กล่าวว่า การวาดภาพหมายถึง การลาก ขูด ขีด เขียนด้วยวัสดุหรือเครื่องเขียนต่างๆ เช่น ดินสอ ปากกา ชอล์ก ฯลฯ บนระนาบรองรับซึ่งเป็นดิน โลหะ กระดาษ กระดาน หรือวัสดุอื่นๆ ซึ่งมีผิวหน้า เรียบแบบโค้ง โดยทำให้เห็นรูปร่างด้วยเส้น รูปร่างที่เกิดจากเส้นนี้อาจเกิดจากเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหยัก ฯลฯ ทั้งนี้อาจมีน้ำหนักอ่อนแก่ของเส้นเท่ากัน หรือมีน้ำหนักอ่อนแก่ของเส้นต่างกัน ก็ได้ที่สำคัญที่สุดก็คือ รูปร่างที่เกิดจากเส้นมีลักษณะ 2 มิติ คือ กว้างและยาว หากผู้วาดต้องการ

ให้มีความรู้สึกว่ามีลักษณะ 3 มิติ คือ กว้าง ลึก และยาว ก็กระทำได้โดยเส้นหลายๆ เส้นตามวิธีการแรเงา ซึ่งเช่นเดียวกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 189) ได้เสนอแนวคิดที่ว่ารูปภาพต่างๆ สามารถใช้ในการกระตุ้นความคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ครูอาจสร้างภาพขึ้นมาเองหรือนำภาพจากหนังสือพิมพ์ วารสาร สื่อ ภาพโฆษณาต่างๆ มาเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความคิดให้แก่ผู้เรียน โดยฝึกคิดจากการสังเกตรายละเอียดและจินตนาการจากรูปภาพต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ดันติผลาชีวะ (2551, หน้า 65) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เหมือนกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ที่ต้องศึกษาถึงพัฒนาการเด็กและความสามารถในการเรียนรู้ แต่ละวัยแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสน จุมพรม (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระและเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการวาดภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระ เด็กอายุ 4-5 ปี พบว่าทักษะการวาดภาพของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะทางการวาดภาพของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระมีการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระคิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนชา ธิรธำรง (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี พบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังผ่านกิจกรรมรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้แล้วมีทักษะพื้นฐานทางสังคมโดยรวมและจำแนกรายทักษะมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพร เซวณประยูร (2551, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ พบว่า แผนการสอนแบบสตอรีไลน์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยจำนวน 4 แผน พฤติกรรมสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีความถี่ของการแสดงพฤติกรรมในภาพรวมเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับในแต่ละแผน ความสามารถในการสร้างผลงานสร้างสรรค์ มีคะแนนโดยรวมสูงขึ้นในการทำผลงานแต่ละแผน คะแนนความสามารถในภาพรวมของแต่ละแผนที่มากที่สุดคือ คะแนนของความยืดหยุ่น รองลงมาคือคะแนนของความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ สุดท้ายคือคะแนนของความคิดคล่อง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสภรณ์ มูลโพธิ์ (2551, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า ระดับการพัฒนาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในช่วงการทดลองทั้ง 8 สัปดาห์ ความสามารถในการเขียนมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัส วรรณจันทร์ (2552, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อการรับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ผ่านกิจกรรมศิลปะเพื่อการเรียนรู้แบบศิลปะช้า และศิลปะถ่ายโยง มีการรับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยรวม และจำแนกรายด้านมี

ค่าเฉลี่ยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ ชาง (Cheug, 2010, pp.377-385) ที่ศึกษาผล การออกแบบกิจกรรม การเคลื่อนไหว เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนอนุบาล 3 ประเทศฮ่องกง วัดดูประสพธ์ของการวิจัย เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเคลื่อนไหว เพื่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการรับรู้ของครู มีการออกแบบ 4 ด้าน 1) แนะนำชุดรูปแบบ 2) สำรวจทักษะการเคลื่อนไหว 3) การสร้างและการแสดงออก 4) ประสิทธิภาพ และความชื่นชม โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรนซ์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กมีการตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวได้หลากหลายมีผลพัฒนาการสูงขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่แปลกใจกับครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ สำหรับผู้ที่สนที่จะนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพทำให้ผลการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนปฐมวัยจึงสามารถนำชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์นำไปประยุกต์ใช้ได้
2. การจัดชุดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย ครูควรสร้างบรรยากาศให้เด็กมีอิสระทั้งในด้านความคิดและการแสดงออก ต่างๆ โดยไม่รู้สีกว่าตนเองถูกบังคับให้คิดและทำตามครู โดยให้เลือกนั่งเองกับเพื่อนที่ถูกใจ เพื่อจะได้มีโอกาสสนทนาพูดคุยและใช้สิ่งของร่วมกันอย่างมีความสุข เพื่อให้เกิดความสุข สนุกสนาน
3. ก่อนการนำแผนการจัดประสบการณ์ ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ควรทำการวิเคราะห์ แผนการจัดประสบการณ์แต่ละแผนให้ครอบคลุมกับจุดประสงค์และพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่กำหนดไว้ และนำแผนการจัดประสบการณ์ที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญเผยแพร่แก่ผู้สนใจ ในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยไปใช้
4. ก่อนการจัดกิจกรรมการวาดภาพเชิงสร้างสรรค์ ครูควรจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน การสอนในกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมให้ครบและมีจำนวนเท่ากับเด็กในห้องเรียน และครูควร สาธิตการปฏิบัติกิจกรรมที่ถูกต้อง เน้นความปลอดภัย การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมอื่นเพิ่ม เช่น การปั้น การสาน การประดิษฐ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเล่นิทานเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจและความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่ปฏิบัติกิจกรรมการวาดภาพสร้างสรรค์ การมีระเบียบวินัย มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนมีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ หรือพุทธิปัญญาเชิงบวก
3. ควรมีการเปรียบเทียบผลพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยแต่ละกลุ่มที่เรียนร่วมกันในชั้นเรียน
4. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบผลพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ที่จัดประสบการณ์แบบปกติ กับการจัดประสบการณ์แบบ brain based learning หรือ การจัดประสบการณ์แบบ best practice และอื่นๆ เป็นต้น